

PLATTFORMEN CIVILA SVERIGE MOT MÄNNISKOHANDEL

Civilsamhällets kontakter med utsatta för människohandel under 2020

Plattformen Civila Sverige mot människohandel samlar ca 30 organisationer och aktörer inom ramen för civilsamhället och verkar för att utsatta för människohandel och människohandelsliknande exploatering ska få det skydd och stöd de behöver och har rätt till enligt internationella överenskommelser. Vi utgår från de mänskliga rättigheterna och är som plattform politiskt och religiöst obunden. För mer information se www.manniskohandel.se

Sammanfattning

Under 2020 mötte och stöttade Plattformen Civila Sverige mot människohandel totalt 322 individer som på något sätt utsatts för människohandel eller människohandelsliknande exploatering. 253 av dessa var potentiellt¹ direkt utsatta för människohandel (varav 223 kvinnor, 28 män och två av annan könsidentitet) och 69 indirekt utsatta (varav 54 minderåriga barn och 15 övriga närstående). Detta innebär att vi mött drygt 100 fler direkt utsatta än vi gjorde 2019. Bland direkt utsatta har vi mött 203 fall av sexuell exploatering, 49 fall av arbetsexploatering samt 36 fall av annan exploatering. I jämförelse med 2019 ser vi att antalet fall av arbetsexploatering har mer än fördubblats.

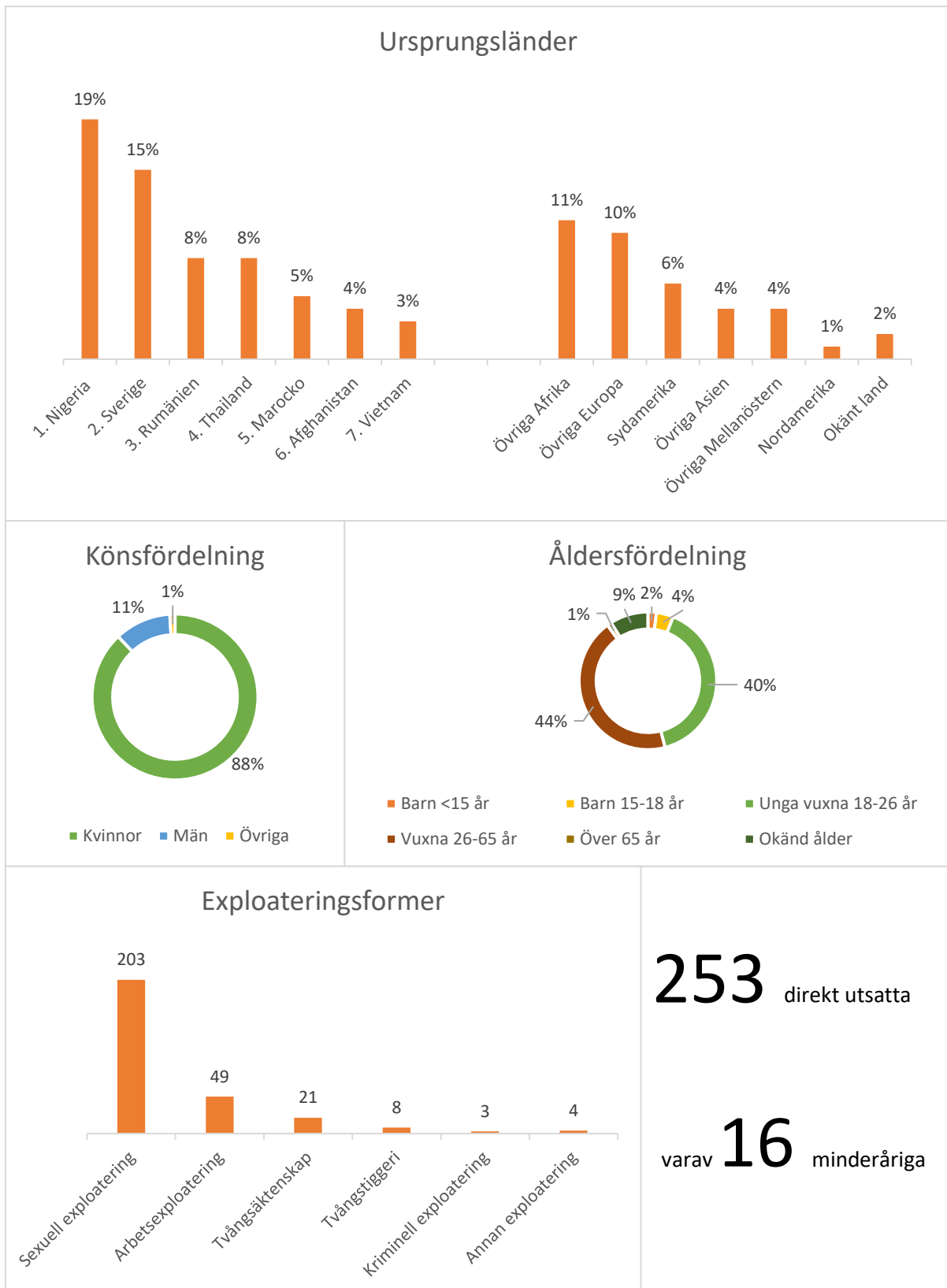
34% av direkt utsatta är EU-medborgare (främst från Sverige och Rumänien) och 66% är från tredjeländ (främst Nigeria, Thailand, Marocko, Afghanistan och Vietnam). 83% av direkt utsatta har exploaterats i Sverige, 44% i annat EU-land och 14% i sitt hemland.

Hälften av de direkt utsatta vi mött har inte haft kontakt med någon myndighet i Sverige och har inte gjort någon polisanmälan. Detta beror bl.a. på att utsatta inte vågar kontakta polisen pga. hot från förövare, bristande information om rättigheter i egenskap av brottsutsatt eller oklar legal status i Sverige (vilket ligger i brottets natur).

Av de som har gjort en anmälan till polisen har enbart 11% fått ett målsägandebiträde och enbart 7% en formell reflektionsperiod i enlighet med internationella överenskommelser.

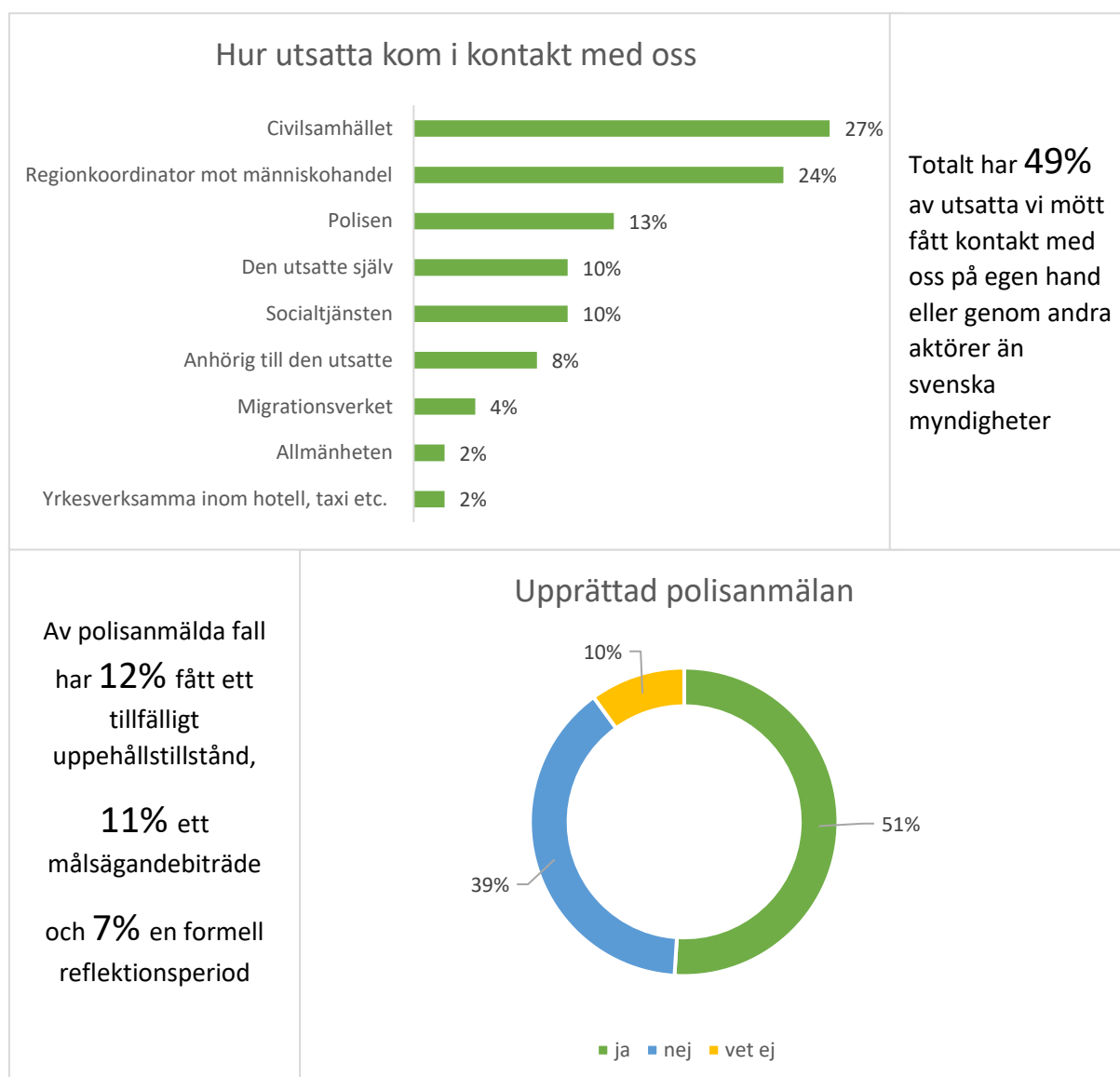
¹ Vi använder termen "potentiellt utsatt" då formell identifiering av offer för människohandel enbart kan ske som ett resultat av en polisanmälan i Sverige.

Information om potentiellt utsatta²

² I detta avsnitt redovisas enbart individer som rapporterats som direkt utsatta (253 st). Observera att antal fall av exploatering övergår totalt antal direkt utsatta pga. utsatthet för multipel exploatering.

Kontakt med myndigheter och civilsamhälle

Stöd från civilsamhället

Våra medlemsorganisationer har under 2020 stöttat de 322 utsatta individer vi mött med bl.a. skyddat boende, juridisk rådgivning, samtalsstöd, basbehovsstöd (mat, kläder m.m.), vårdkontakter samt kontakt med familjemedlemmar. 30 av dessa individer har fått stöd genom det nationella stödprogrammet (NSP) som finansieras med statliga medel.

Direkt och indirekt utsatta barn

Under 2020 har vi mött totalt 70 minderåriga barn varav 16 har varit direkt utsatta för människohandel eller människohandelsliknande exploatering och 54 har varit indirekt utsatta i egenskap av barn till utsatta. Bland de direkt utsatta förekommer 13 fall av sexuell exploatering, två fall av arbetsexploatering, två fall av tvångsäktenskap, ett fall av kriminell exploatering samt ett fall av tvångstiggeri (dvs. flera av barnen har utsatts för multipel exploatering). Hälften av de direkt utsatta barnen kommer från Sverige.

Analys och slutsatser

Civilsamhällets samlade statistik kring kontakter med utsatta för människohandel och människohandelsliknande exploatering under 2020 visar att:

- 2 av 3 direkt utsatta är från tredjeländ vilket utgör en särskild risksituation med ovisst legal status, bristande information om svenska system och rättigheter samt i många fall rädsla att kontakta svenska myndigheter
- Hälften av de direkt utsatta vi mött har inte haft någon kontakt med myndighet i Sverige och har inte gjort någon polisanmälan av de brott de utsatts för, vilket försvårar såväl vetskap om omfattningen av dessa brott samt möjligheten att stötta utsatta och lagföra förövare
- Endast 1 av 10 direkt utsatta som har gjort en polisanmälan har fått ett målsägandebiträde beviljat och därmed det juridiska stöd de har rätt till som brottsoffer
- Färre än 1 av 10 direkt utsatta som har gjort en polisanmälan har fått en formell reflektionsperiod, dvs. har fått tillgång till det skydd och stöd som de har rätt till enligt svenska konventionsåtaganden³
- Färre än 1 av 10 utsatta som våra medlemsorganisationer har stöttat med skyddat boende, juridisk rådgivning, samtalsstöd, basbehovsstöd m.m. har fått stöd från Nationella stödprogrammet (NSP) som finansieras med statliga medel, dvs. kostnadstäckningen för civilsamhällets stödinsatser är mycket låg
- 1 av 5 utsatta är minderåriga vilket pekar på vikten av ett stärkt barnperspektiv hos alla inblandade aktörer

Mot bakgrund av detta drar vi slutsatsen att civilsamhället fortsatt tar ett stort eget ansvar för åtaganden som svenska staten förbundit sig att uppfylla vad gäller rätten till skydd och stöd för utsatta för människohandel, vilket är en rättsosäker och i längden ohållbar situation.

Vi står för ett omfattande stöd till en sårbar och till stora delar skyddslös grupp i samhället som i dagsläget saknar möjligheter att få stöd genom rättsväsendet eller välfärdssamhället.

³ Europarådets konvention om bekämpande av människohandel (CETS 197)
<https://www.regeringen.se/4adac8/contentassets/aeb6ad6cbba544b5918fcef417cb1fac/europaradets-konvention-om-bekampande-av-manniskohandel>